

quo non posset ex defectu azymi consecrari viaticum pro moribundo: atque adeo prius debere permitti istius mortem sine viatico, quam consecrationem à Latino sacerdote fieri in fermentato.

72. Ob. 2. Tempore Apostolorum valide conferebatur baptismus in solo nomine Christi: modò non valet, nisi collatus in nomine trium SS. Personarum, singillatim expressarum: ergo, vel Christus non determinavit formam baptismi, vel Ecclesia potest determinatam, & institutam à Christo, mutare. Confir. Ante Tridentinum contractus clandestinus erat materia valida, quamvis non licita, matrimonii: post istud Concilium contractus ille non amplius est materia valida matrimonii: sed, ut contractus sit materia valida matrimonii, debet fieri coram parochio, vel alio sacerdote delicta parochi, aut Ordinarii, & duobus, vel tribus testibus: ergo Ecclesia in illo Concilio mutavit materiam sacramenti matrimonii.

Resp. cum Bellarmino tom. 3. *controver.* 2. l. 1. de baptismo c. 3. §. Neque illa argumenta, neg. ant. Apostoli non baptizarunt in nomine solius Christi, sed in nomine omnium trium SS. Personarum, eas distinctè exprimendo: id, quod colligitur, primò ex eo, quòd jam in canonibus Apostolorum canon. 48. damnatur, qui aliter, quam invocatis SS. tribus Personis baptizaverit: qui canones, licet non sint authentici ex C. Sancta Romana Ecclesia, dist. 15. tamen sunt saltem antiquissimi, & ex ipsis tanquam ex fundamento historico habetur, jam ab antiquissimo tempore Christianis persuasum fuisse, quòd baptismus, expressis tribus Personis SS. Trinitatis, debeat conferri.

Secundò; quia antiquissimi Patres, Apostolorum coevi, idem tradunt. Tertio; quia *Afor.* 19. v. 1. refertur, quòd S. Paulus invenerit aliquos discipulos ignorantès, an, & quid sit Spiritus S. & quòd ideo eos interrogaverit v. 3. *In quo ergo baptizati estis?* ergo solebant homines baptizari etiam in nomine Spiritus Sancti; alias malè collegisset S. Paulus, eos ex baptismo scire debuisse, quid sit Spiritus Sanctus: cumque v. 5. statim subjungatur: *His auditis baptizati sunt in nomine Domini JESU:* rectè inferitur, baptizari in nomine Domini JESU, vel Christi: esse baptizari in nomine SS. Trinitatis. Dicebatur autem baptizari in nomine Domini JESU; quia baptismus hic erat à Christo institutus, & fiebat à ministro, auctoritate, & nomine Christi.

73. Ceterum certum est, modò esse invalidum baptismum, collatum sine expressione trium SS. Personarum; Zacharias enim Papa. C. *In Synodo.* 82. de consecrat. dist. 4. ait, perfectum Christianum non esse, nisi sit in nomine Patris, & Filii, & Spiritus S. baptizatus: & Pelagius Papa C. *Mulri sunt.* 82. ead. dist. definit, baptismum, datum in nomine Christi tantum, nullum esse. Imò dubium est, an valeat baptismus collatus in nomine Genitoris, Geniti, & Proce-

dentis ab utroque; quia plures doctores defendunt, illis vocibus, nec Personas, nec personalitates exprimi, sed tantum significari fundamentum personalitatum.

Unde, quando objicitur autoritas Nicolai I. Papæ, qui C. A. *quodam Judæo.* 24. de consecrat. dist. 4. videtur asserere, baptismum, in nomine Christi datum, esse validum, respondendum est, hoc cum non desinuisse, sed tantum id, de quo interrogabatur, scilicet, an baptismus, collatus à Judæo, cum debita intentione, esset validus, quod desinivit affirmativè: sequentia tantum addidit ex S. Ambrosio l. 1. de Spirit. S. c. 3. tanquam privatus doctor, rationem reddens suæ doctrinæ: rationes autem, si inveniantur etiam in Concilijs additæ, ex se non sunt semper de fide.

74. Ad confirmat. neg. confeq. Ecclesia irritando matrimonium clandestinum, non mutavit materiam sacramenti matrimonii: sed potius id, quod prius erat materia, suo modo destruxit, ut non possit amplius esse pars sacramenti; sicut enim, si quis vinum converteret in acetum, vel nimiam aquam asulam ita destueret, ut moraliter non censeretur amplius vinum, faceret, ut id consecrari amplius non posset: nec tamen talis mutaret materiam sacramenti, in sensu questionis, sed destrueret: ita etiam Ecclesia faciendo, ut contractus clandestinus sit invalidus, destruxit rationem contractus validi, quæ ratio ad materiam hujus sacramenti æquè necessaria est, ac prædicatum vini ad consecrationem.

Et sic Ecclesia fecit, ut contractus, qui prius potuit fieri sacramentum, modò post hanc mutationem, vel destructionem, non amplius possit fieri sacramentum: quod non est mutare materiam in sensu questionis; hoc enim esset facere, ut materia, quæ antè fuit valida, & sufficiens ad sacramentum, postea absque sui mutatione, non amplius esset valida, & sufficiens. Quòd autem Ecclesia possit contractum, qui aliquando fuerat validus, reddere postea invalidum, est clarum; cum hoc possit legislator, præsertim supremus in sua communitate, & sæpissime in politicis, & spiritalibus id fiat.

75. Ob. 3. contra 2. conclusionem. Christus, quando sacramenta consecravit, adhibuit concionem, ut in ultima cæna: & idem fecere Apostoli, ac primitiva Ecclesia: ergo verba sacramentalia debent esse concionatoria. Confir. S. Hieronymus in *epist. ad Ephes.* adducens illa verba Apostoli, loquentis de Ecclesia. c. 5. v. 26. *Mundans lavacro aquæ in verbo vite:* explicat illud in *verborum* de doctrina; nam ait: *Aqua lavit corpus, animam doctrina mundavit:* ergo, cum Apostolus ibi agat de baptismo, requiritur ad istum doctrina, seu concio. Resp. neg. ant. Christus Dominus, quando in cæna instituit SS. Eucharistiam, non præmisit ullum sermonem de SS. Eucharistia: sed postea subjunct valde longum: attamen talem, qui non pertinebat ad SS. Eucharistiam

nam, sed ad charitatem commendandam. Quod de Apostolis, & Ecclesia assertur, facile negatur, nec potest ullo modo probari. Ad confirm. neg. conf. In primis commentaria illa in *epistolas S. Pauli, tom. 8. operum S. Hieronymi* contenta, in quibus textus obiectus habetur, teste Bellarmino de scriptor. *Eccles.* non sunt S. Hieronymi, sed Pelagij. Dein etiam, hoc omisso, ibi non explanantur illa verba ad literam, sed tropologicè, ut facile patet legenti: neque etiam explicantur de baptismo, sed de qualibet alia animæ purgatione. Quia etiam S. Hieronymus in veris suis, & longioribus commentariis in hanc epistolam, quæ habetur tom. 6. etiam tropologicè loquitur de quavis animæ emundatione: atque etiam versus præcedentem, seu v. 25. *Viri diligite uxores vestras:* explicat tropologicè, ut ipse ait, & ita, ut per viros intelligat animas, per uxores autem corpora.

76. Ob. 4. S. Augustinus *tract.* 80. in Joann. ait: *Unde istantia virtus aquæ, ut corpus tangat, & cor abluat, nisi faciente verbo, non quia dicitur, sed quia creditur; nam & in ipso verbo aliud est sonus transiens, aliud virtus manens. Hoc est verbum fidei, quod predicamus... unde in Actibus Apostolorum legitur: Fide mundans corda eorum: & in epistola sua Beatus Petrus: Sic & vos, inquit, baptisma salvos facit, non carnis depositio fornicum, sed conscientia bona interrogatio. Hoc est verbum fidei, quod predicamus: ergo S. Augustinus omnem vim tribuit verbo predicato. Resp. neg. confeq. S. Augustinus explicat ibi illa verba: *Joan.* 15. v. 3. *Non vos mundi estis propter sermonem, quem locutus sum vobis: & vult probare, quòd in omni mundatione, sive intra, sive extra sacramentum, vis mundandi oriatur ex verbo.**

Unde, ut assertionem suam universaliter probet, loquitur absque ulla æquivocatione, primò de verbo sacramentali, postea de verbo extrasacramentali, ut est manifestum. Illa igitur verba: *Unde tanta vis aquæ &c.* explicanda sunt de verbo sacramentali; hoc enim habet vim mundandi animas: non naturalem, quatenus dicitur, seu (ut S. Doctor se explicat) quia est *sonus transiens*, sed supernaturalem, quia creditur: non autem, quia creditur actu; alias infans baptizatus, e. g. à Turca, vel Judæo, habente debitam intentionem, non esset valide baptizatus; quia nullus intervenit actus fidei: sed quia creditur potentia, id est; quia est objectum fidei, tanquam res spiritalis, sola fide cognoscibilis, seu, ut S. Doctor ait, quia est *virtus manens*, sive continens invocationem SS. Trinitatis: quasi diceret, sacramentum habere virtutem à verbo sensibili, non quia est sensibile, sed quia est credibile, seu sola fide cognoscibile. Reliqua verba: *Unde in Actibus &c.* explicari possunt de verbo doctrinali extra sacramentum adhibito: quæ verò, eodem tractatu, postea dicuntur, explicanda sunt de verbo DEI generaliter sumpto.

QUESTIO III.

De Intentione requisita ad Sacramentum conficiendum.

ARTICULUS I.

An Intentio Ministrum sit necessaria ad conficienda sacramenta.

77. **Q**uestionem hanc alij alibi tractant: mihi visa est subjungenda quæstioni de materia, & forma sacramentorum; tum quia Florentinum intentionem statim materiae, & formæ subdit, ut patet ex verbis n. 35. citatis; tum quia à gravibus auctoribus intentio dicitur pars sacramenti, & juxta omnes est saltem necessariò requisita, adeò, ut eà omisâ sacramentum sit nullum, ut mox probabimus. Agemus autem primò de intentione ministri ministrantis, tum de intentione subjecti suscipientis sacramentum; nec enim uno, eodemque modo, utraque necessaria est, præsertim in rationis incapacibus, ut suo loco monstrabimus.

78. Intentio dividitur in interpretativam, & formalem. Illa, seu interpretativa, est improprie tantum intentio; quia non est actus voluntatis, aut intentio aliqua actu existens, sed tantum existens conditionate: & censetur tunc dari, quando quis sine intentione aliqua operatur; quia nescit, se debere habere intentionem: ita tamen est dispositus, ut, si sciret, quòd aliqua, & qualis intentio esset necessaria, eam eliceret. Altera, seu formalis, est actus voluntatis, aliquid volens certo modo, & ex certo fine. Hæc intentio formalis subdividitur 1. in directam, & indirectam. Prior, seu directam, intendit rem in se: altera, seu indirectam, intendit causam rei, ex qua tamen quis prævidet effectum secuturum: e. g. si ædificando altius tuas aedes, alterius domui lumen injustè eripias, directè quidem tantum intendis tuum ædificium: at censeris, indirectè intendere obtenebrationem alterius domus.

Dividitur 2. intentio formalis in absolutam, & conditionatam. Illa, seu absoluta est, quæ absolute conditionata verò, quæ tantum sub certa conditione aliquid vult. Dividitur 3. in habituales, virtuales, & actuales. Prima, seu habitualis, est intentio præterita, non amplius existens, nec in se, nec in effectu, nunquam tamen tractata. Virtualis est, quæ est præterita, nec jam amplius in se, sed tamen in aliqua sua virtute, vel in aliquo suo effectu existit. Actualis est, quæ adhuc de præteriti actualiter existit. Dividitur 4. in explicitam, & implicitam. Prima, seu explicita est, quæ rem clarè, sub suis propriis prædicatis formalibus cognitam, intendit: secunda, seu implicita est, quæ rem non clarè, sub prædicatis formalibus cognitam, sed tantum sub aliquo prædicato convertibili cognitam, intendit: sic, qui explicitè vult iter facere, vult implicite

et alia necessaria ad usum: scilicet vult ea sub
prædicatione, seu ratione necessariorum aditer.
His præmissis

79. Dico. Minister sacramenti debet
habere intentionem consiciendi sacramen-
tum, vel saltem intentionem faciendi, quod
facit Christus, aut Ecclesia: nec sufficit præci-
sè intentio serio agendi, vel faciendi actio-
nes externas (discrimen harum intentionum
patebit infra ex n. 90.) ita clarè definit Flo-
rentinum citatum n. 35. & Tridentinum.
Sess. 7. cap. 11. de sacram. in genere. dicens:
Si quis dixerit, in ministris, dum sacramen-
ta consiciunt, & conferunt, non requiri in-
tentionem, saltem faciendi, quod facit Ec-
clesia, anathema sit. Ratio etiam est. Mi-
nistri sacramentorum debent agere, ut in-
strumenta rationalia, nomine Christi, sicut
inferiores præfæcti debent agere nomine regis:
ergo debent habere intentionem, utendi
sua potestate, & operandi nomine Christi.

Prob. conseq. Prætor e. g. joco tan-
tùm dicens, aliquem debere suspendi, non
efficaciter hoc dicit, nec ei paretur: sed, ut
executioni mandetur supplicium, debet hoc
dicere ut volens uti sua potestate, seu ut
volens operari nomine regis, adeoque cum
intentione requisita sententiam proferre: sed
ministri sacramentorum eodem modo se ha-
bent: ergo, si joco tantùm, vel sine inten-
tione agendi nomine Christi, vel faciendi,
quod facit Ecclesia (quæ agit nomine Chri-
sti) proferant verba, nihil efficiunt. Con-
firm. Ex opposito sequeretur, quod sacerdos,
e. g. Religiosus, legens serio ad mensam,
ex Evangelio verba consecratoria, consecra-
ret omnem panem, & vinum, appositum in
mensa: item, quod mater, si, dum balneo mer-
git infantem (ut scilicet serio, non jocosè
cum lavet) diceret: *Lavo te in nomine Pa-
tris &c.* non intendens baptizare, sed tan-
tùm balneo bene præcari, verè baptizaret in-
fantem: hæc sunt absurda, ut est per se cla-
rum: ergo.

80. Ob. 1. S. Augustinus l. 7. de bapt.
c. 53. sub finem ait, non audere se definire,
an baptismus ludicrè, & mimicè, aut joculari-
ter collatus, sit validus. Iterum tr. 5. in Jo-
ann. propius finem, videtur dicere, bap-
tismum, ab ebrio collatum, esse validum:
ergo non est necessaria intentio. Resp. neg.
conseq. S. Doctor primo loco nihil audeat de-
cidere, sed ait, se malle alios prius audire:
imò addit: *Utrum approbandus esset bap-
tismus, qui sic, id est, joculariter, daretur,
Divinum iudicium, per alicujus revelatio-
nis oraculum, concordati oratione, & impen-
sis supplicii devotione gemitibus, imploran-
dum esse censerem.* Satis etiam insinuat ibi,
se hæc in re nil audent definire; quia nec-
dum quidquam erat definitum in ullo Con-
cilio: modò autem res est definita à duobus
Conciliis, Florentino, & Tridentino: ergo,
si modò viveret S. Doctor, non dubitaret,
quidnam sentire deberet. Nec dicas, hære-
ticos non recipere ista Concilia; nam etiam
Donatistæ, & alij hæretici, non recipiebant
plura Concilia, & tamen ex illis S. Augustinus,

& alij Patres contra illos arguebant, nec
male.

Secundo loco, seu tract. 5. in Joann.
S. Antistes non dicit, validum esse bap-
tismum ab ebrio, sed ab ebrioso collatum, id
est, ab eo, qui quidem solet se inebriare, sed
non semper usque ad usum rationis perdi-
tum ebrius esse: & talis, si baptizet, non
quando ebrius est, sed quando est habitua-
liter ebriosus, seu proclivis ad potandum,
actu tamen adhuc rationis compos, juxta S.
Augustinum validè baptizet. Hanc esse men-
tem S. Doctoris, infertur ex questione ibi à S.
Doctore tractata; quarit enim, an mali
quoque, & peccatores, possint validè con-
ferre baptismum, & in exemplum ponit ho-
micidam, raptorem, ebriosum, scilicet ma-
los, sed tamen rationis, adeoque etiam in-
tentionis eliciendæ capaces; hinc, ut patet
clarè legenti contextum, sæpius repetit vo-
cem *ebriosus*: nunquam autem ponit vocem
ebrius.

81. Ob. 2. S. Thomas in 4. dist. 6. q.
1. a. 2. quæstionc. 1. ad 2. ait: *si forma ser-
vatur, nec aliquid exterius dicitur, quod
intentionem contrariam exprimat, bap-
tizatus est.* item 3. p. q. 64. n. 8. ad 2. ait:
*In verbis autem, quæ proferuntur, exprimi-
tur intentio Ecclesie, quæ sufficit ad per-
fectionem sacramenti, nisi contrarium ex-
terius exprimat ex parte ministri, vel re-
cipientis sacramentum:* ergo sufficit, modò
minister actiones externas faciat, etiam si eas
faciat sine intentione. Resp. 1. dist. ant.
& S. Doctor ea verba dicit ex mente sua.
neg. ant. ex mente aliorum. conc. ant. & neg.
conseq. Expresè ibi S. Doctor præmittit:
*Alij dicunt: ex mente autem sua loquitur in
corp. ubi docet, debere per intentionem mi-
nistri colligari ad invicem requisita ad sacra-
mentum, & sic concludit: Et ideo requiri-
tur intentio baptizantis: & similiter etiam,
in omnibus alijs sacramentis requiritur in-
tentio ministri, cum debita materia, & for-
ma, non solum ad effectum sacramenti con-
sequendum, sed ad sacramenti percep-
tionem:* hoc est, ut sacramentum verè, seu va-
lidè percipiatur.

Altero verò loco objecto ex 3. p. q. 64.
n. 8. ad 2. expresè dicit in corp. requiri in-
tentionem ministri, per quam determinen-
tur actiones, ad sacramentalem potius effe-
ctum, quam ad mundationem tantùm exter-
nam; ait enim: *Et ideo oportet, quod deter-
minetur ad unum, id est, ad sacramenta-
lem effectum, per intentionem abluentis, item
ad 1. loquens de ministro, quem vocat in-
strumentum animatum, ait: Ideo requiri-
tur ejus intentio, quæ se subijciat principa-
li agenti: ut scilicet intendat facere, quod
facit Christus, & Ecclesia.* Quare, quando
in verbis objectis dicit, exprimi intentio-
nem Ecclesie, nullo modo vult (ut rectè
Cajetanus in hunc locum commentatur) nullo
modo, inquam, vult dicere, quòd sufficiat,
modò verba etiam sine interna intentione
pronuncientur, & exterius nihil ostendatur
contrarium: sed tantùm vult dicere, suffi-
cienter

cienter nos certificari de intentione mi-
nistri, si is verba exterius proferat, nec con-
trarium signum exterius apponat; sic enim
intellecta S. Doctoris responsione omnino
fatissit objectioni, quæ erat, quòd, si requi-
ratur intentio ministri, incerti futuri simus
de susceptione sacramenti.

82. Ob. 3. Innocentius in C. 1. de bap-
tismo. teste Angelo in summa. v. baptismus. g.
5. de ministro n. 7. sensit, non requiri, ut
minister gerat in mente facere, quod facit
Ecclesia, imò, etsi contrarium gerat in men-
te, sufficere tamen ad valorem sacramenti ac-
tionum externarum positionem; modò ex-
terius appareat, cum facere, quod facit Ec-
clesia: ergo. Confirm. 1. Nicolaus I. à
Bulgaris consultus, approbavit baptismum, à
Judeo collatum, cum debita forma, & ma-
teria: sed Judæus non habuit intentionem
faciendi, quòd fecit Christus, vel Ecclesia:
ergo. Confirmatur 2. S. Chryostomus
hom. 85. in Joann. in fine. ait: *Sacerdos, &
linguam, & manus præbet; neque enim ju-
stum est propter alius malitiam ad salutis
nostræ symbola fide accedentes offendi:* aequi
offenderent accedentes, si minister mali-
tiosè omitteret intentionem internam: ergo.
Confirm. 3. Valor sacramentorum ef-
fectus incertus, si penderet ab intentione mi-
nistri: hoc est absurdum: ergo.

Resp. dist. antec. Innocentius sensit,
non requiri, ut minister gerat in mente fa-
cere, quod facit Ecclesia, quantum ad sub-
stantiam actionis. neg. antec. quòd facit Ec-
clesia, quantum ad effectum, seu gratiam,
& delationem peccati, id est, sensit, non de-
bere ministrum intendere, producere gra-
tiam, & delere peccatum. conc. antec. &
neg. conseq. Hæretici, e. g. Pelagiani, pu-
tabant, parvulos, à Christianis natos, non
contraxisse originale peccatum; hinc non
intenderunt, istud tollere per baptismum:
hæretici moderni negant, justificationem
fieri per infusionem gratiæ: adeoque non in-
tendunt, hanc in baptismò infundere: va-
lidus tamen est illorum, & istorum bap-
tismus; quia, licet non quoad effectum, ta-
men quoad substantiam actionis, intendunt
facere, quod facit Ecclesia. Et sic seipsum
explicat apud eundem Angelum Innocentius,
dum addit: *Dummodo baptizare intendat.*
item: *Intendens facere, quod alij bap-
tizantes faciunt.* & addit: *Secus, si intende-
ret solum lavare:* vult, dicere, baptismum
tunc non fore validum.

83. Ad 1. confirm. neg. mi. Supposuit
Nicolaus, quòd Judæus ille habuerit inten-
tionem necessariam, & ex hoc supposito re-
spondit ad id, quòd quærebatur, an scilicet
baptismus, à non baptizato collatus, sit va-
lidus; non enim quærebatur de baptismò
absque intentione collato. Et fortè ille Ju-
dæus fuit catechumenus, & gnarus finis per
baptismum intenti: vel fuit tantùm origine
Judæus, sed postea ad fidem nostram con-
versus: certè caput objectum sic habet: *A
quodam Judæo, nescitis, utrum Christiano,
an pagano &c.* Ad 2. confir. dist. ma. & S

Chryostomus loquitur de malitia ratione
omissa intentionis. neg. ma. de malitia alia,
scilicet, si minister aliunde sit malis moti-
bus, & peccatis obnoxius. conc. ma. & conc.
mi. neg. conseq. quia, si malitia morum ob-
esset valori sacramentorum, nimis sæpe fo-
rent ista invalida, & nimis sæpe offenderen-
tur accedentes ad ea: non autem idem fit, si
tantùm malitia omissiva intentionis offen-
dat accedentes; quia intentio facillimè
potest haberi: & semper habetur, nisi mi-
nister in raro casu sit omnino pessimus, e. g.
veneficus: quo casu alia quoque requirita, ut
legitima materia, aut forma, facile omittun-
tur.

Ad 3. confirm. dist. ma. id est, non esse-
mus certi certitudine fidei, quòd recepim-
us sacramentum. conc. ma. non esse-
mus moraliter certi. neg. ma. & dist. scmi. neg.
conf. Certitudine fidei hæc in re caremus,
& propterea dicitur: *Nescit homo, utrum
amore, an odio dignus sit.* Ecclesiasticus 9. v.
2. At verò moralis certitudo habetur sem-
per, ob facilitatem eliciendæ intentionis,
quæ certitudo sufficit ad pacandam conscien-
tiam: & sic etiam adversarii tantùm habent
moralem certitudinem, e. g. ex relatione
parentum, vel parochi, de eo, quòd in ipso-
rum proprio baptismò adhibita sit aqua natu-
ralis, vel quòd sint baptizati: sic etiam ho-
mines fidunt ministris in sacramento peni-
tentiae, licet non audiant formam submissa
voce prolata.

84. Ob. 4. S. Athanasius adhuc puer
per ludum baptizavit alios pueros, & tamen
hunc baptismum ratum habuit Alexander
Episcopus Alexandrinus: ergo non requiri-
tur intentio ministri, sed sufficit, actiones
illas, etiam per jocum facere. Confirm.
S. Genesis Martyr per jocum in comædia
baptismum petiit, & tamen peccata ejus de-
lata sunt: ergo. Resp. dist. antec. S. Atha-
nasiaus pueros baptizavit per ludum, id est,
recreationis causâ, animo tamen verè bap-
tizandi. conc. antec. per ludum, id est, tan-
tùm simulando se baptizare. neg. antec. &
conseq.

Quandoque aliquid per ludum, seu re-
creationis causâ, tantùm agimus simulatè,
ut in comædiis: quandoque non simulatè,
sed verè facimus aliquid; quia tamen simul
nos recreamus, dicimur, per ludum id face-
re: sic e. g. qui per ludum, seu recreationis
causâ, laborat in horto, fodiendo terram,
& aliqua ferendo, vel implantando, verè
eo labore aliquid perficit. Primus modus fa-
ciendi aliquid per jocum non sufficit in mi-
nistro sacramentorum: at verò sufficit se-
cundus: & sic serio egit, seu intentionem
serio baptizandi habuit S. Athanasius: quòd
colligitur ex eo, quòd meros pueros cate-
chumenos elegerit. Similis responsio danda
est, si quæ alia historia similis ex Nicephoro,
vel aliunde afferatur.

Ad confirm. Resp. Quidam, qui hanc
historiam referunt, scribunt, quòd presby-
ter jussu imperatoris fuerit vocatus, qui
utique habuit veram intentionem: ut
etiam

etiam S. Genesius serio petiit baptismum, postquam ab Angelo peccata sua sibi prælegi vidit, spe facta delendi illa, si baptizaretur. Si autem etiam mimus aliquis eum baptizasset, potuisset ad petitionem Genesii, viso isto peccato mutato, visis etiam ejus lacrymis, facile induci ad hoc, ut haberet sufficientem intentionem, faciendi verè, quod Christiani solebant facere. Haunoldus addit, posse dici, S. Genesium per actum contritionis delevisse peccata, vel DEUM extraordinarie dispensasse.

85. Ob. 5. Præco, promulgans legem, validè eam promulgat, sine intentione promulgandi. 2. Nuncius, deferens pecuniam donatam, non debet habere ullam intentionem donandi. 3. Famulus, dispensans pecunias, à suo hero pauperibus destinatas, eas validè distribuit, absque intentione dandi elemosinam. 4. Audiens missam, die etiam festo, satisfacit præcepto, etsi non habeat intentionem præcepto satisfaciendi. 5. Reus in foro externo censetur absolutus, modò judex exterius verba pronunciet, quidquid in animo habeat. 6. Contractus, sive per procuratorem, sive per principalem immediatè initus, est validus, modò apponantur debita signa, etsi non adsit intentio contrahendi: ergo etiam sacramenta possunt administrari validè, modò fiant actiones externæ, quamvis non adsit intentio. Resp. in his argumentis, vel falsum esse antecedens, vel nullam consequentiam: ut autem singillatim respondeamus.

86. Resp. Ad. 1. conc. ant. neg. conseq. Verba præconis legem promulgantis non debent, habere ullam significationem practicam: sed sufficit, si habeant merè speculativam, sive, si tantum intelligantur: ad quod non requiritur intentio loquentis; si enim etiam plitacus ea verba diceret, sufficienter intelligerentur; unde præco se habet tantum per modum instrumenti inanimati: certè lex promulgatur sufficienter scripto affixo, licet charta inanimata nullam intentionem habeat. At verò verba sacramentalia debent habere significationem practicam, ad quam non sufficit, verba esse intelligibilia: sed requiritur, ut adsit etiam animus, verè significandi, quod sonant, & ut verba proferantur à ministro, tanquam instrumento rationali, ut diximus n. 79. neque enim, si plitacus, aut dormiens, vel prætor per jocum, dicat, aliquem debere suspendi, idcirco suspenditur.

87. Ad 2. iterum, neg. conseq. si enim canis transferret, rem donatam, vel equus, vel ventus, donatio esset rata; unde nuncius tantum se habet, ut instrumentum inanimatum, vel irrationale: neque debet quidquam facere, quam rem jam donatam tradere. At sacramenti minister est instrumentum rationale, nec debet tantum tradere sacramenta, sed efficere. Ad 3. Vel dominus reliquit famulo tantum nudam distributionem: & est casus similis præcedenti de nuncio, ac neg. conseq. vel dominus reliquit famulo potestatem, & jus, huic potius, quam

alteri, pro libitu dandi: & neg. ant. requiritur enim tunc intentio in famulo.

88. Ad 4. concedo, quod præcepto satisfaciat, modò ponatur res præcepta, etsi non habeatur intentio reflexa satisfaciendi præcepto; unde, modò quis serio audiat sacrum, & cum intentione istud audiendi (sine qua humano modo, quod tamen necessarium est, illud non audit) suæ obligationi satisfacit, licet non intendat reflexè satisfacere præcepto. At non est bona hæc illatio: *Præcepto satisfacit sine reflexa intentione illi satisfaciendi: ergo minister sacramentorum non debet habere intentionem: si fieret hæc illatio: ergo etiam præcepto administrandi sacramenta satisfacit sine intentione præcepto illi satisfaciendi.* conc. conf. nam parochus, e. g. obligatus ad ministrandam ægroto extremam unctionem, satisfacit suæ obligationi, eam ministrando, licet non cogitet, obligationi suæ satisfacere.

Si autem fiat ista illatio: *ergo præcepto administrandi sacramenta satisfacit sine intentione ea administrandi:* est consequentia similis huic: *Præcepto jejunandi satisfacit etiam ille, qui tota die dormit: ergo etiam præcepto audiendi sacrum satisfacit, qui toto tempore Missæ dormit:* ubi consequentia nulla est. Scilicet ad satisfaciendum præcepto requiritur ut res præcepta verè fiat: jam verò jejunare possum dormiendo: non autem possum dormiendo audire sacrum humano modo; & pariter non possum, sine intentione faciendi, quod facit Ecclesia, vel alia æquivalente, administrare sacramenta. Dein alia est intentio, qua intendo, satisfacere præcepto administrandi sacramenta, & alia, qua intendo ea administrare: sicut est alia, qua intendo, satisfacere præcepto audiendi sacrum, & alia, qua intendo, sacrum audire: secunda requiritur, ad valorem sacramenti, non item prima.

89. Ad 5. Resp. neg. antec. Aliud est censeri, aliud esse. Talis reus revera non est absolutus: censetur tamen absolutus ex præsumptione. Pariter, qui baptizat sine intentione, si hoc exterius non manifestet, censetur etiam baptizare: at reipso non baptizabit. Ad 6. iterum, neg. ant. Contractus reipso est nullus. Contractus in foro externo contractum tenere; nam contractus talis ex natura sua invalidus est: at tamen per dispositionem juris, transferretur dominium rei, circa quam celebratus est talis contractus: vel obligatur contrahens ad standum contractu: & hoc merito fit, in penam fraudis, & ad conservandam tranquillitatem publicam.

90. Ob. 6. Non potest explicari, in quo differat intentio faciendi, quod facit Ecclesia, ab intentione faciendi præcisè actiones illas externas, & proferendi formam: ergo sufficit, si minister hoc intendat. Confirm. Signa significant etiam sine intentione iis utendi, e. g. ramus appensus domui, significat vinum vendibile, etiam illi, qui hic, & nunc non cogitat, se velle uti hoc signo: ergo. Resp. 1. hoc idem explicandum in omnibus actionibus.

actionibus, quæ fiunt per procuratores, vel vicarios; nam, si procuratores tantum volunt res illas quomodocumque, non sufficit, ut agant tanquam procuratores. Resp. 2. neg. ant. & dico, quod prior intentio habeat adhuc aliud pro objecto, vel explicito, vel implicito, scilicet etiam institutionem Christi; quia, si ministri sacramentorum habent intentionem faciendi, quod fecit, seu instruit Christus, intentio eorum explicitè respicit institutionem Christi. Si autem ministri habent intentionem faciendi, quod facit Ecclesia, intentio eorum respicit implicitè institutionem Christi; quia volunt agere res, ut adhibentur, seu usurpantur ab Ecclesia, quæ illas adhibet ut institutas à Christo.

Quare intentio ministrorum debet respicere etiam institutionem Christi, tanquam objectum, non quidem tanquam objectum practicum, seu volendo illam efficere, sed tanquam objectum speculativum, aliunde jam à Christo positum. Unde ministri sacramentorum, non quidem volunt aliud efficere, quam res illas externas: sed eas volunt efficere per aliam volitionem, quæ facit, ut velint agere tanquam ministri: sicut procuratores, volentes rem facere, ut volitam, vel justam à principali, non volunt facere aliam rem, sed alio modo, qui eos denominat agentes ut procuratores. Ad confirm. dist. ant. aliqua signa significant sine intentione iis utendi. conc. ant. omnia, & præsertim signa practica, quæ sunt verba, à ministris sacramentorum, in istorum confectione adhibita. neg. ant. & conseq. Certè signa practica non semper practice significant, absque intentione ea adhibendi, ut patet in exemplo prætoris, vel judicis, adducto n. 79.

ARTICULUS II.

An Intentio Ministri sit Pars constitutiva Sacramenti.

91. **D**ico. Intentio ministri, etsi sit necessariò requisita, tamen non est pars sacramenti. Assertionem hanc authores paulò antiquiores communissimè videntur supponere, ut colligitur ex eorum scriptis: quamvis in terminis quæstio hæc vix tractata sit usque ad Cardinalem de Lugo, qui primus hanc controversiam movisse videtur de sacram. in genere disp. 2. sec. 7. n. 135. ubi nobis contrariam sententiam docet. Eum secuti sunt aliqui recentiores: quamvis ex istis plures cum Dicastillo tract. 1. de sacram. in genere disp. 1. dub. 19. n. 340. & Gormaz de sacram. in genere n. 102. nobiscum sentiant. Prob. conclusio potissimum negativè; quia adversarii positivè asserentes, intentionem ministri esse partem, debent id positivè probare, quod tamen non possunt, ut patebit ex solutione objectionum.

Confirm. Si rationes adversariorum aliquid probarent, deberet etiam admiti, quod ipse minister, & suscipiens sacramentum esset pars cujusque sacramenti: rursus R. P. Ant. Mayr. Theol. Tom. II.

quod baptismus suscipientis aliud sacramentum, vel saltem character baptismalis, item potestas, vel jurisdictio ministrantis sacramentum &c. essent partes aliorum sacramentorum: ulterius, quod sacramenti ordinis pars esset ordo Episcopi ordinantis, vel certè ipsius character: item sacramenti extreme unctionis pars esset morbus: quin etiam baptismi adulto collati pars esset fides, eademque etiam esset pars poenitentiae: atqui hæc, quæ merito videntur paradoxa, admitti non debent, nisi efficacissimè probentur: ergo.

92. Prob. ma. Ideo intentio esset pars sacramenti; quia Florentinum citatum n. 35. intentionem adjungit materie, & formæ, quæ certò sunt partes, dicens: *Cum intentione ministri:* item, quia non posita intentione, non ponitur sacramentum: sed Florentinum ibidem adjungit etiam personam ministrum, dum ait: *Et persona ministri:* atque etiam non posita ea personà, vel non positis aliis, eodem modo non conficitur sacramentum, sicut non posita intentione: ergo.

Ubi noto, præsertim esse difficile, dicere, quod fides sit pars sacramenti poenitentiae (sine qua tamen hoc sacramentum est invalidum; neque enim potest conferri infidelibus) nam in Tridentino sess. 14. c. 3. sic dicitur: *Sancta Synodus simul eorum sententias damnat, qui poenitentia partes, in cussos conscientia terrores, & fidem, esse contendunt.* Equidem videretur posse utcumque responderi, Concilium non excludere à constitutivis poenitentiae fidem quamcumque, sed tantum fidem, de qua eadem sess. can. 4. loquitur, nempe illam, *qua credit quis sibi per Christum remissa peccata:* sed tamen videtur per se clarum, quod nostra sententia sit multò conformior Concilio, quod cit. c. 3. fidem indefinitè & numero partium poenitentiae excludit.

93. Ob. 1. Positis omnibus alijs, sola non posita intentione ministri, non ponitur sacramentum, & hæc addita ponitur sacramentum, tanquam novum totum: ergo intentio ministri est pars sacramenti. prob. conf. non potest dari novum totum sine nova parte: atqui in nostro casu datur novum totum: ergo datur nova pars: sed nihil datur novi, nisi intentio ministri: ergo ista est pars. Resp. neg. ant. Si ponerentur omnia alia, daretur sacramentum: at est impossibile, poni omnia alia; nisi enim ponatur intentio ministri, non potest poni institutio Christi, quæ essentialiter respicit ponendam intentionem ministri: adeoque ex defectu hujus intentionis deficit sacramentum, non formaliter, sed arguitivè, quatenus ex defectu intentionis arguitur deficere institutionem Christi, ob cujus defectum formaliter deficit sacramentum.

94. Dices 1. Institutio Christi jam datur, quasi à mille septingentis annis, ante quos Christus sacramenta jam instituit: ergo ista non deficit. Resp. dist. ant. Institutio Christi jam datur à tot annis, dependenter tamen

tamen ab intentione ministri, suo tempore ponenda. conc. ant. independenter ab ista. neg. ant. & dist. conf. ergo ista non deficit ex suppositione, quòd intentio à ministro sit ponenda. conc. conf. ex suppositione, quòd ista non sit ponenda. neg. conf. Ad clariorrem hujus rei explicationem, recolendum hic ex tract. de incarnat. à n. 573. quòd Christo Domino tribuenda sit scientia infusa omnium rerum, etiam futurarum, statum ipsius concernentium, saltè earum, quæ non sunt infinitæ: adeoque Christo, ut auctori sacramentorum (ad cujus statum pertinet notitia de futura administratione eorundem sacramentorum) tribuenda est scientia, tam conditionalis, quàm absoluta, omnium intentionum, à sacramentorum ministris, quocunque tempore futuris, ponendarum, vel non ponendarum, respectu omnium materialium, & formarum, ad sacramenta conficienda requisitarum.

Hac supposita scientia Christus instituit, tanquam partes sacramentorum, eas materias, & formas, respectu quarum prævidit, dandam esse intentionem ministri: alias autem non instituit; unde, quocunque adest intentio ministri, adest materia, vel forma instituta, seu institutio Christi, respiciens eam materiam: si intentio desit, non adest materia, seu forma instituta, sive non adest institutio debita hujus materie, vel formæ: quæ tamen institutio requiritur, ut ex hac materia, vel forma, conficiatur sacramentum; licet enim adest institutio alterius materie, vel formæ, ea tamen non facit, ut ex hac materia fiat sacramentum.

95. Dices 2. Est in libera potestate ministri, ut habeat circa has, aut illas materias, intentionem, vel non habeat: sed non est in ejus potestate, ut detur, vel non detur institutio Christi: ergo institutio Christi non est connexa, vel dependens ab intentione ministri. Resp. dist. mi. non est in ejus potestate, ut detur, vel non detur institutio aliqua in genere alicujus materie. conc. mi. non est in ejus potestate, ut detur, vel non detur institutio hujus determinatæ materie, quam ipse adhibet. neg. mi. & conf.

Dices 3. Ergo est in potestate ministri, facere, ut materia, jam ante mille, & amplius annos instituta, non sit instituta. Resp. conc. illat. Hoc idem solvendum est in præscientia, & decretis Divinis, quæ, licet non tantùm à mille annis, sed à tota retrò æternitate existant, tamen sunt in tempore impedibilia; quia scilicet suo modo dependent à liberis actionibus hominum. Et pariter institutio Christi, quia præsupponit præscientiam, de intentione ministri liberè elicienda (quæ præscientia à ministro liberè impediri potest) etiam ipsa impedibilis est: quamvis non sit impedienda, ut omnes dicimus de præscientia, & decretis Divinis.

96. Dices 4. Hac ratione materia, quæ non afficitur intentione ministri, non esset apta materia ad sacramentum, e. g. panis, vel aqua: hoc est falsum; nam omnis panis, vel aqua, potest adhiberi ad sacramentum ba-

ptisni, vel Eucharistia: ergo. Resp. neg. ma. est enim etiam ille panis sufficientissime aptus; quia, modò minister velit ponere intentionem, dabitur alia institutio Christi, instituens hunc panem: & par est ratio de aqua. Sicut scilicet homo, etiam præscitus, est aptus regno celorum; quia, modò ipse velit bene agere, loco decreti permissivi peccatorum, dabitur decretum prædefinitivum bonorum operum.

Dices 5. Sic posset etiam dici, quòd necres, nec verba, sint partes sacramentorum, sed tantùm sint termini extrinseci, respectu ab institutione Christi, ita, ut etiam deficientibus rebus, & verbis, sacramentum non deficiat formaliter, sed tantùm arguitivè: hoc est falsum: ergo. Resp. neg. ma. nam in omni composito materia, & forma, sunt partes intrinsecæ; cum ergo Concilia dicant, sacramenta constare rebus, & verbis, tanquam materiâ, & formâ, debent res, & verba esse partes. Accedit, quòd omne sacramentum sit signum sensibile, & ceremonia sacra: atqui institutio Christi se sola, nec est sensibilis, nec est ceremonia sacra &c. ergo res, & verba, quæ in sensu incurunt, debent esse partes intrinsecæ sacramenti.

Nec verba tantùm sunt pars sacramenti, prout sunt voces articulatae, sed prout sunt termini significativi; nam ut tales constituunt formam, quæ est oratio aliqua significativa: insuper per verba simpliciter dicta indicantur semper verba alicuius significantiæ, & constituenta aliquid idiomâ, alicui nationi humanæ consuetum: & in hoc sensu communissimè usitato etiam terminum verborum accipiunt Concilia, utpote, quæ solent loqui juxta communiter usitatum modum loquendi. Quare dici non potest, significationem grammaticalem, vel humanam verborum, esse tantùm ab institutione Christi respectam, ut respecta est intentio ministri, adeoque non esse partem sacramenti; cum hæc significatio sit pars constitutiva verborum simpliciter dictorum, & constituentium aliquid idiomâ, & componentium orationem significativam, qualis oratio est qualibet forma sacramentalis.

97. Alia est questio, an in omni sacramento, materia tantùm denominativè, an verò etiam quidditivè, seu concretivè sumpta, sit pars sacramenti, sive, an Christus instituerit, materiam tantùm denominativè, an verò etiam quidditivè acceptam. Advertendum autem est hic, concretum posse sumi, vel quidditivè, seu concretivè, hoc est, secundum omnes omnino partes: vel denominativè, hoc est, secundum illas partes, quæ veniunt in recto, & suscipiunt denominationem: e. g. hoc concretum: *panis justus, vel aqualis, aut conformis delicto*: si consideretur quidditivè, seu concretivè, pro parte dicit etiam ipsum delictum; nam relatio æqualitatis, vel conformitatis, involvit utramque rationem fundandi, tam quæ se tenet ex parte fundamenti, quam quæ se tenet ex parte termini.

Si au.

Si autem hoc concretum sumatur denominativè, involvit solam pœnam, quæ est rectum concretum, & denominatur justa: non autem involvit delictum, quod est obliquum, & non denominatur iustum: & sic DEUS dicitur amare, vel infigere pœnam justam, vel æqualem delicto, quin amet, vel infigat delictum; quamvis pœnam non infigeret, nisi daretur delictum: & hinc istud est quidem objectum cognitionis præviæ ad amorem, vel determinationem pœnæ: non autem est objectum amoris, vel determinationis. Sicut autem pœna conformis, vel æqualis delicto, concretivè sumpta, involvit ipsum delictum pro parte, ita confessio vera, quæ est pars sacramenti pœnitentiæ (quod non potest constitui ex confessione falsa) si sumatur concretivè, involvit pro parte etiam ipsa peccata; nam veritas, seu conformitas actûs cum objecto (ut suppono ex logica) involvit pro parte etiam ipsum objectum.

98. Hinc autem oritur questio, an etiam peccata constituant sacramentum pœnitentiæ, sive, an confessio vera, quidditivè sumpta, an tantùm denominativè sumpta, sit pars hujus sacramenti: & videtur valde probabile, quòd sola confessio vera, denominativè sumpta, constituat sacramentum: peccata autem tantùm respiciantur ab institutione Christi, tanquam termini extrinseci, sicut diximus de intentione ministri: quin etiam eodem modo, sive tantùm tanquam terminus extrinsecus, videtur se habere morbus, respectu sacramenti extremæ unctionis; quia morbus quidem est pars unctionis graviter ægroti, si hæc unctio quidditivè, vel concretivè consideretur, non verò, si spectetur tantùm denominativè.

Saltem non videtur dicendum, quòd peccata in sacramento pœnitentiæ, aut morbus in sacramento extremæ unctionis, causent gratiam; quia non videtur, id ulla ratione posse probari: sed illa tantùm causant gratiam, quibus denominativè acceptis, conveniunt ea prædicata, quæ dicuntur esse materia, vel forma sacramenti, uti sunt confessio, unctio, ablutio &c. & hæc sola videntur esse instituta, & elevata, ut causent gratiam cum institutione Christi: quæ propriè non est elevata, sed elevans, nec instituta, sed instituens. Quid autem sentiendum de consensu matrimoniali, qui potest esse peccaminosus, dicemus infra n. 267.

99. Ob. 2. Actio sacramentalis est pars sacramenti, ut est actio ministri Christi: sed, ut est actio ministri Christi, involvit ipsam intentionem agendi nomine principalis, seu Christi: ergo etiam intentio ista, tanquam pars partis, est pars sacramenti. prob. ma. si minister non velit se gerere ut talem, aut non velit agere nomine Christi, non conficit sacramentum: ergo actio sacramentalis debet poni à ministro, tanquam actio ministri Christi. Resp. juxta modò dicta dist. ma. actio sacramentalis est pars sacramenti, ut est actio ministri, ita, ut actio ministri quæ talis, quidditivè, & concretivè sumpta, sit pars sacramenti. neg. ma. ut tantùm

actio ministri quæ talis, denominativè sumpta, sit pars sacramenti. conc. ma. & dist. sic mi. neg. conf.

100. Debet utique minister se gerere ut ministrum, hoc est, debet habere intentionem agendi nomine Christi: sed non hoc totum, quidditivè sumptum, debet esse pars sacramenti; neque enim hoc totum, quidditivè sumptum, Christus instituit, tanquam partem sacramenti. Dices, Christus instituit actionem ministri ut talem: ergo. Resp. dist. ant. instituit assumendo totum hoc concretum, quidditivè, & concretivè, secundum rectum, & obliquos acceptum, tanquam partem, vel constitutivum sacramenti. neg. ant. assumendo hoc concretum tantùm denominativè, seu secundum rectum acceptum, ita tamen, ut institutio simul respiceret obliquum concretum, seu intentionem ministri, tanquam terminum necessariò requisitum. conc. ant. & neg. conf.

101. Particula *ut*, etiam reduplicativè sumpta, non semper significat, quòd toti concreto, quidditivè sumpto, seu omnibus ejus partibus, conveniat aliquid prædicatum, ratione cujus ea reduplicatio fit: sed tantùm indicat, quòd prædicatum illud conveniat concreto denominativè sumpto, ratione alicujus alterius, scilicet ratione illius, in quòd reduplicatio cadit. Sic amatur à DEO, aut infigitur pœna ut æqualis delicto: non amatur delictum. Sic actus liber ut liber est meritorius, non autem est meritoria libertas actûs extrinsecæ, & consistens in actu primo proximo libero. Sic victoria tentationis ut difficilis, est laudabilis, non autem est laudabilis difficultas tentationis: & pariter actio ministri ut talis, seu ut iuncta intentioni ministri, est actio sacramentalis, & pars sacramenti: non tamen ideo etiam intentio ministri est pars sacramenti.

102. Ob. 3. Institutio Christi Domini est conditionata, & intentio ministri, est purificatio conditionis, vi cujus redditur institutio absoluta: atqui institutio ut absoluta, est pars sacramenti: ergo etiam intentio ministri, tanquam pars partis. Confir. Intentio ministri est saltem unio, necens moraliter significationem sacramentalem cum sensu verborum: ergo est pars significationis sacramentalis, ut unitæ verbis, vel est pars verborum, ut sacramentaliter significantium: sed hæc significatio, ut unita verbis, vel verba sacramentaliter significantia, sunt pars sacramenti: ergo etiam intentio ministri.

Resp. 1. dist. mi. institutio absoluta, quidditivè accepta, est pars sacramenti. neg. mi. institutio absoluta, denominativè accepta, om. mi. & neg. conf. Sensus distinctionis patet ex modò dictis. Resp. 2. & melius. neg. ma. Institutio Christi non est conditionata in se, sed jam absoluta, & absoluta instituit materiam, & formam determinatam: intentionem autem tantùm respicit, ut purum terminum sacramento extrinsecum, de cujus differentia à conditione multa diximus tract. de gratia à n. 63. vi-

D 2

de eti.

de etiam Gormaz de sacrament. in genere. n. 118. & seq.

Ad confirm. neg. ant. Significatio sacramentalis verborum stat in institutione Christi, sicut significatio eorundem humana stat in institutione hominum: sicut autem hæc institutio humana, per seipsam moraliter unitur verbis, nec opus habet alia unione, ut verba per eam recipiant vim significandi humanam: sic etiam institutio Christi per se, ipsam sufficienter unitur iisdem verbis, nec opus est alia unione, per quam ea verba recipiant significationem sacramentalem.

ARTICULUS III.

Qualis Intentio Ministri requiratur, & sufficiat ad conficiendum Sacramentum.

103. Dico 1. Ad conficiendum sacramentum non sufficit in ministro intentio interpretativa, aut pure habitualis. ita Suarez tom. 3. in 3. part. disp. 13. sec. 3. & communis aliorum. Prob. conclusio. Intentio debet esse causa actionum externarum, & ad has ministrum determinare, ut ex vi illius istas ponat, adeoque debet intentio in actiones externas influere: atqui nec intentio interpretativa, nec pure habitualis, est causa, aut influit in eas actiones: ergo, prob. 1. p. mi. intentio interpretativa non est, seu non actu datur: sed tantum esset, seu daretur, si sciretur esse necessaria, ut dictum n. 78. ergo non influit, sed tantum influeret, in actiones si esset. Prob. 2. p. mi. Intentio pure habitualis, cum nec in se, nec in ullo suo effectu existat, ut dictum n. 78. non potest influere, aut determinare ministrum ad actiones sacramentales: ergo non sufficit.

104. Dico 2. Neque sufficit intentio indirecta, sed requiritur aliqua directa. ita rursus communis. Prob. Qui tantum intendit causam, & non etiam ipsas actiones, seu effectus, non habet intentionem faciendi, quod facit Ecclesia; hæc enim habet intentionem faciendi ipsas actiones: ergo non habet intentionem requisitam à Concilio Florentino, & Tridentino: ergo. Nec dicas, sæpe imputari alicui ad culpam actum illum, quem non in se, sed tantum in causa voluit. Resp. enim, id contingere, non quia actus ille verè in se est volutus; sed quia tenetur homo, actum talem malum impedire: & in ordine ad culpam, censetur moraliter idem esse, aliquid velle, & id non impedire, cum quis potest, & debet. At ad confektionem sacramentorum non sufficit, ut alicui actiones externæ possint imputari: sed requiritur, ut quis verè intendat, eas facere, (seu facere, quod facit Ecclesia, quæ eas actiones intendit) & ita, ut intentio influat in actus, humano modo factos.

Confirm. Si sufficeret intentio indirecta, tunc sacerdos, qui vellet legere ad men-

sam, in qua deberet pronunciare verba consecrationis, haberet sufficientem intentionem consecrandi. Si dicas, debere ministrum sacramentorum velle causam, & ut sequantur. Resp. hanc esse intentionem etiam directam ipsarum actionum; qui enim explicite vult, vel intendit unum propter alterum, saltem æque vult, & intendit illud alterum, si hoc sit respectu ipsius intendibile; unde hæc intentio sufficit intendere, sed non est tantum indirecta. Si replices, intentionem indirectam, quæ sufficit ministro sacramentorum, debere esse talem, ut velit, seu intendat causam aliquam, ex qua sequatur etiam intentio faciendi, quod facit Ecclesia. Resp. hæc ratione nos iterum esse extra causam quæstionis; nam tunc sacramentum conficietur, non ratione prioris intentionis indirectæ, sed ratione huius posterioris directæ.

105. Ex quo collige, quod sacerdos, qui prævidens, se consideratione certi objecti ita distrahi, ut proferre soleat, duranti- bus illis distractionibus, verba consecrationis super panem, tamen se illi objecto considerando applicat, non consecrat: & multò minus consecrat ille, qui prævidens, se in ebrietate id facturum, tamen se inebriat. Imò, etsi aliquis sacerdos se inebriaret, ex directa intentione, ut postea pronunciaret verba consecrationis, tamen nihil faceret; ut iterum est communis, quæ docet, non debere intendi confektionem sacramentorum, per medium privans usu rationis. Et ratio etiam alia est; quia nempe ebrius, adeoque omni usu rationis privatus, censetur quasi non homo; unde actiones illæ non sunt humanæ, nec morales, quales tamen utique debent esse actiones ministrorum Christi: & par est ratio de actionibus à dormiente factis.

106. Dico 3. Intentio actualis est optima: at non est necessaria, sed sufficit etiam virtualis. ita communissima. Prima pars conclusionis est clara; cum non detur melior intentio, quam actualis. Et sanè dignitas sacramentorum meretur, ut ministri eam studiosè procurent. Prob. 2. pars conclusionis. Si necessaria esset intentio actualis, & non sufficeret intentio virtualis, daretur ansa infinitis scrupulis, obligatio ministrorum esset difficillima, & sacramenta redderentur nimis incerta: ergo non est credibile, quod Christus intentionem actualem requisiverit: sed longè probabilius est, quod tantum petierit intentionem virtualem, seu, quæ perseveret adhuc in suo effectu, & per illum influat. ant. patet ex nimia intellectus, & voluntatis humanæ, mobilitate, atque ad distractiones, præsertim involuntarias, pronitate, adeò, ut in longa actionum serie, qualis datur sæpissimè, durante sacramentorum administratione, moraliter non possit quis semper esse ab illis immunis, & consequenter non possit esse semper animo ita collecto, ut constanter actuali intentioni continuandæ inhaereat.

Qualis Intentio Ministri requiratur, & sufficiat ad conficiendum Sacramentum. 29

107. Hæc agitari solet quæstio philosophica potius, quam Theologica, quisnam sit ille effectus, in quo dicitur intentio virtualiter permanere: e. g. voluit quis, & formaliter, atque actualiter intendit, dicere sacrum, & consecrare: inde se induit facris vestibus, & reliquas actiones præscriptas incipit: postea distrahitur ad alia, & ipsam consecrationem perficit distractus: talis censetur ab omnibus valide consecrasset, adeoque censetur etiam prima ejus intentio virtualiter perseverasse, ac sufficienter influxisse: quæritur jam, in quo effectu perseveraverit.

Ad hanc quæstionem Resp. Arriaga, primam intentionem movere, seu applicare potentias executivas externas, & has semel motas, semper ulterius operari, adeoque effectus istarum potentiarum, esse etiam effectus illius intentionis: sicut quando quis intendit aliquem ferire lapide, & ex ea intentione lapidi imprimit impulsus, qui dein per aliquot instantia durat (dum interim intentio, utpote actus vitalis, & instantaneus, jam physicè præterit) & novum impulsus producit in capite illius, in quem impingit: in hoc casu impulsus novus, & læsio in capite, est effectus primæ illius intentionis lapidem mittendi.

108. Sed huic responso Haunoldus l. 4. tr. 2. c. 4. contro. 2. §. 3. n. 686. merito opponit, quod actiones, quæ sunt in sacro, sint nimis disparatæ; nam nunc stare, nunc genuflectere, nunc extendere, nunc jungere manus, nunc altum, nunc submissè orare, nunc hue, nunc illuc ire, nunc calicem regere, nunc detegere, nunc hostiam elevare, nunc frangere, &c. sunt actiones nimis dissimiles: neque possunt potentia externæ, non cognoscitivæ, eas absque nova determinatione ita ordinatè producere.

Unde merito, quando sunt actiones disparatæ, & non connaturaliter sese invicem sequuntur, requirit hic auctor, saltem aliquem appetitum sensitivum, qui à phantasia excitatus, dein potentias externas determinet. Idem sentit Eximius Doctor tom. 3. in 3. p. disp. 13. sec. 3. §. Quocirca dicendum. Quin imò nec phantasiæ directio sufficit, ad actiones ita disparatas, ab homine distracto rite perficiendas, nisi talis homo jam habeat habitum, eas actiones ita ordinatè, & consequenter faciendi, adeoque species phantasticas, rite coordinatas. Quando autem quis jam habeat habitum, eas actiones faciendi, tunc prima intentio causat excitationem specierum phantasticarum, quæ, cum sint inter se connexæ, successivè excitantur: hæc excitatæ facillè excitant appetitum sensitivum, qui determinat deipotentias executivas, ad novas, & novas actiones: quæ omnes dependent tanquam effectus, à prima intentione, tanquam primo movente: sicut, qui primò impellit aliquem globum, ita, ut hic impellat alium, & hic iterum alium, & sic ulterius, censetur omnes globos impulsisse, & esse causa omnium motuum, in omnibus globis secutorum.

109. Manet tamen adhuc difficultas,

quare non etiam dicatur, virtualiter manere intentio in eo, qui post elicitam intentionem ebrius fit, & in ebrietate pergit, easdem actiones exercere: e. g. si sacerdos, nocte nati- vitaris Domini, ante horam duodecimam bibisset vinum adustum: post duodecimam eliceret requisitam intentionem formalem dicendi sacrum: tum inciperet ipsum sacrum, sub quo primum suam potestatem exereret vinum, ac sacerdotem sub sacro ratione privaret: talis sacerdos, etsi in sacro pergeret, juxta communissimam non consecraret: & idem dicendum est, si quis dormire inciperet, & ut aliquando fit, dormiens tamen pergeret in suis actionibus.

Resp. cum Gormaz de sacram. disp. 3. sec. 3. n. 136. Ad permanentiam virtualem intentionis requiruntur duo, scilicet, ut operetur homo, tanquam sui compos, & ut effectus procedant ab intentione: quorum si unum deficit, non datur permanentia virtualis, ad sacramenti administrationem sufficiens: quidquid sit, an in latiori aliquo sensu possit dici intentio permanere. Ratio est; quia debet intentio permanere in effectu morali, & humano, qualis non est actio ebrii, vel dormientis: sed tamen talis est actio hominis distracti; nam etiam moralis modus agendi hominum est agere cum distractionibus: & omnes censent, actiones ab homine distracto provenientes, esse actiones humanas; quia non est possibile, ut in omnibus actionibus firmus ita præsentis nobis, ut non distrahamur ad alia: & alias plurimæ actiones nihil valerent, essentque contractus plures incerti, vel nulli: adeoque fieret magna rerum confusio; hinc etiam actiones distractorum sufficiunt ad contractus, & obligationes contrahendas, ut nemo negat: non autem sufficiunt, neque etiam quoad moralitatem ita se habent actiones hominis ebrii, vel dormientis, quibus nemo creditur obligari.

110. Ex quo infero, tenues actus voluntatis, reflexè imperceptibiles (quos aliqui etiam à distractis, ad quamlibet novam actionem, elici volunt, & in quibus, tanquam actionibus suo modo imperatis, & intentionibus noviter causatis, quamvis reflexè imperceptibilibus, putant perseverare intentionem primam fortiolem, & discernibilem) non esse necessarios ad perseverantiam virtualem intentionis: imò in hominibus valde distractis probabilis non dari. Sanè est contra experientiam, communemque persuasionem hominum, quod ad singulas actiones, in homine distracto, detur aliquod imperium liberum voluntatis. Non tamen nego, ista imperia in homine, præsertim non nimis distracto, plura dari, maxime in ordine ad actiones notabiliores.

111. Quomodo autem sine his tenuibus actibus explicari debeat meritum orationis, cum intentione virtuali facta, dependet ex illa quæstione, an actus externus augeat meritum actus interni, an non. Qui admittunt specialem bonitatem meritoriam in ipso actu externo, dicent, ipsam actum orandi exter-